

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta, § 106, 29.11.2022

Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta, § 94, 12.10.2022

§ 106

Pitkän tähtäimen tarkastelu Tampereen vedenhankinnasta ja toimintaan liittyvistä investoinneista

TRE:7870/11.03.00/2021

Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta, 29.11.2022, § 106

Valmistelija / lisätiedot:

Jouni Hyypiä

Lisätietoja päätöksestä

Tekninen johtaja Jouni Hyypiä, puh. 044 298 1865, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Johtokunta on päättänyt lausua kannanottonaan seuraavaa:

Tampereen Veden johtokunta lausuu kannanottonaan Tampereen kaupungin omistajaohjaukselle Tampereen Veden pitkän tähtäimen suunnitelmasta Tampereen Kaupungin vedenhankinnasta ja investointivaihtoehdoista seuraavaa:

Vaihtoehdoista Ruskon pintavesilaitoksen saneerauksen tai Ruskon uuden pintavesilaitoksen rakentamisen tai Tavasen tekopohjavesilaitoksen toteuttamisen välillä ei ole tällä hetkellä riittävästi tietoa päätöksenteon perusteiksi.

Sweco Infra & Rail Oy:n (3.5.2022) laatima selvitys ei tarjonnut uutta tietoa Afry Oy:n (23.10.2020) aiemman laaditun selvityksen lisäksi. Edellytykset johtokunnan kannan muodostamiseksi saavutetaan seuraavilla toimenpiteillä.

1. Odotetaan korkeimman hallinto-oikeuden päätökset Tavase Oy:n lupahakemuksista. Saatujen päätösten vaikutusten arviointi hankkeelle ja näiden esittely johtokunnalle.

2. Ruskon pintavesilaitoksen osalta tehdään esiselvitykset saneerauksesta ja uuden pintavesilaitoksen rakentamisesta nykyisen laitoksen viereen. Ruskon saneeraus- ja laajennusvaihtoehdon esiselvityksien esittely johtokunnalle.

3. Lisäksi laaditaan herkkyystarkastelu riskianalyysillä tulevaisuuden vedentarpeesta, johon tulevalla investoinnilla vastataan. Varmistetaan sopimusteitse naapurikuntien sitoutuminen yhteistyöhön vedenhankinnassa.

Jokelan esteellisyys päättyi ja hän palasi kokoukseen.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Eriävä mielipide

Esittelijä Jouni Hyypiä jätti päätöksestä eriävän mielipiteen: Laadittujen selvitysten perusteella hanke voidaan valmistella investointipäätöstä varten.

Esittelijä: Jouni Hyypiä, Tekninen johtaja

Päätösehdotus

Tampereen Veden johtokunta lausuu kannanottonaan Tampereen kaupungin omistajaohjaukselle, että Tavase Oy:n tekopohjavesihanketta jatketaan lainvoimaisten lupapäätösten saamiseksi sekä tekopohjavesihankkeen saattamiseksi valmiiksi rakentamispäätöstä varten. Ruskon vedenpuhdistamon kunnostaminen tulee toteutettavaksi, jos Tavase-hanke ei toteudu.

Esteellisyys

Petri Jokela ilmoitti olevansa esteellinen asian käsittelyyn, koska Jokela on Tavase Oy:n toimitusjohtaja. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 §:n 1 momentin 5) kohdan perusteella. Jokela poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Kokouskäsittely

Toimitusjohtajan varahenkilö tekninen johtaja Jouni Hyypiä oli paikalla asian käsittelyn ajan ja esitteli tämän asian. Jouni Hyypiä saapui kokoukseen klo 19:25.

Johtokunnan jäsen Johanna Wäre esitti muutosehdotuksen ja luki perustelut esitykselle:

MUUTOSEHDOTUS §106 uudeksi Päätösehdotukseksi (edellisen johtokunnan kokouksen § 94 ja 29.11. kokouksessa §106)

Tampereen Veden johtokunta lausuu kannanottonaan Tampereen kaupungin omistajaohjaukselle Tampereen Veden pitkän tähtäimen suunnitelmasta Tampereen Kaupungin vedenhankinnasta ja investointivaihtoehtoista seuraavaa:

Vaihtoehtoista Ruskon pintavesilaitoksen saneerauksen tai Ruskon uuden pintavesilaitoksen rakentamisen tai Tavasen tekopohjavesilaitoksen toteuttamisen välillä ei ole tällä hetkellä riittävästi tietoa päätöksenteon perusteiksi.

Sweco Infra & Rail Oy:n (3.5.2022) laatima selvitys ei tarjonnut uutta tietoa Afry Oy:n (23.10.2020) aiemman laaditun selvityksen lisäksi.

Edellytykset johtokunnan kannan muodostamiseksi saavutetaan seuraavilla toimenpiteillä.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

1. Odotetaan korkeimman hallinto-oikeuden päätökset Tavase Oy:n lupahakemuksista. Saatujen päätösten vaikutusten arviointi hankkeelle ja näiden esittely johtokunnalle.

2. Ruskon pintavesilaitoksen osalta tehdään esiselvitykset saneerauksesta ja uuden pintavesilaitoksen rakentamisesta nykyisen laitoksen viereen. Ruskon saneeraus- ja laajennusvaihtoehdon esiselvityksien esittely johtokunnalle.

3. Lisäksi laaditaan herkkyystarkastelu riskianalyysillä tulevaisuuden vedentarpeesta, johon tulevalla investoinnilla vastataan. Varmistetaan sopimusteitse naapurikuntien sitoutuminen yhteistyöhön vedenhankinnassa.

Puheenjohtaja tiedusteli muutosehdotuksen kannatusta. Muutosehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Esittelijä Jouni Hyypiä jätti päätöksestä eriävän mielipiteen: Laadittujen selvitysten perusteella hanke voidaan valmistella investointipäätöstä varten.

Jouni Hyypiä poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

Perustelut

Asia jätettiin pöydälle 12.10.2022.

Esittelijä uudisti päätösehdotuksensa.

Tiedoksi

Arto Vuojolainen, Sami Suojanen

Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta, 12.10.2022, § 94

Valmistelijat / lisätiedot:

Jouni Hyypiä

Päätös

Asia jätettiin pöydälle.

Jokelan esteellisyys päättyi ja hän palasi kokoukseen.

Esittelijä: Jouni Hyypiä, Tekninen johtaja

Päätösehdotus oli

Tampereen Veden johtokunta lausuu kannanottonaan Tampereen kaupungin omistajaohjaukselle, että Tavase Oy:n tekopohjavesihanketta jatketaan lainvoimaisten lupapäätösten saamiseksi sekä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

tekopohjavesihankkeen saattamiseksi valmiiksi rakentamispäätöstä varten. Ruskon vedenpuhdistamon kunnostaminen tulee toteutettavaksi, jos Tavase-hanke ei toteudu.

Perustelut

Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta on käsitellyt vedenhankintaa (Tekopohjavesihanke Tampereen Veden vedenhankinnassa) kokouksessaan 1.12.2021 ja johtokunta päätti lausua kannanottonaan Tampereen kaupungin omistajaohjaukselle, että Tavase Oy:n tekopohjavesihanketta jatketaan lainvoimaisten lupapäätösten saamiseksi sekä tekopohjavesihankkeen saattamiseksi valmiiksi rakentamispäätöstä varten. Tekopohjavesilaitoksen rakentamisesta tehdään erillinen päätös.

Lisäksi 1.12.2021 hyväksyttiin toivomusponsi:

Tavase ja Ruskon vedenpuhdistuslaitoksen kunnostaminen ovat nykytiedoin molemmat varteenotettavia vaihtoehtoja Tampereen Veden tulevaisuuden toiseksi päävesilaitokseksi/päävedenottamoksi Kaupinojan rinnalle.

Afry Oy:n laatimassa Tampereen Veden vedenhankintaselvityksessä Tavase on todettu käyttökustannuksiltaan selvästi Ruskoa edullisemmaksi vaihtoehdoksi. Investointikustannusten osalta kustannusarviot sisältävät epävarmuustekijöitä. Tavase:n toteuttamiseksi on vielä lupateknisiä esteitä ja poliittisia riskejä. Tavase -hankkeen jatkaminen vähintään lainvoimaisen lupakäsittelyn loppuunsaattamiseksi on perusteltua, jotta saadaan varmistettua hankkeen toteuttamismahdollisuus. Tavase:n osakeantiin osallistuminen on verrattain edullinen tapa säilyttää optio hankkeen toteuttamiselle.

Samanaikaisesti on syytä varautua aikataulutuksessa ja valmistelussa siihen, että Ruskon vedenpuhdistamon kunnostaminen saattaa tulla toteutettavaksi. Perusselvitys Ruskon laitoksen kunnostamisesta ja kapasiteetin lisäämisestä tulisi aloittaa. Lopullinen valinta hankkeiden välillä on mahdollista tehdä tarkempien kustannusarvioiden ja lainvoimaisten lupien pohjalta. Huoltovarmuusnäkökulmasta on syytä varautua vaihtoehtoihin skenaarioihin.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto merkitsi tiedokseen 14.12.2021 § 133 Tavase Oy:n tekopohjavesihankkeen rahoituksen ja päätösten tilannekatsauksen. Lisäksi jaosto päätti turvata luottolimiitillä Tavase Oy:n rahoituksen hallinto-oikeuden Pälkäneen aluetta koskevaan ratkaisuun saakka.

Samassa yhteydessä jaosto halusi, että sen käyttöön tehdään uusi selvitys Tampereen kaupungin pitkän tähtäimen vedenhankinnan vaihtoehtoista ja toiminnan vaatimista investoinneista. Selvityksessä piti

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

keskittyä erityisesti tekopohjavesihanke Tavase Oy:n ja nykyisen Ruskon vedenpuhdistuslaitoksen saneerauksen hyötyjen, haittojen, uhkien ja mahdollisuuksien tarkasteluun strategian, talouden, riskienhallinnan, toimintavarmuuden ja ympäristövaikutusten näkökulmasta. Uuden selvityksen yhtenä tarkoituksena oli saada toinen näkemys vuonna 2020 tehtyyn Afry Finland Oy:n vastaavaan työhön.

Omistajaohjaus pyysi tarjouksen selvityksen tekemisestä kolmelta vesialan konsulttiyhtiöltä. Kaksi niistä jätti tarjouksen. Selvityksen tekijäksi valikoitui Sweco Infra & Rail Oy. Tilaaja sai valmiin työn käyttöönsä 4.5.2022.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti kokouksessaan 17.5.2022 merkitä tiedoksi Sweco Infra & Rail Oy:n laatiman pitkän tähtäimen selvityksen Tampereen kaupungin vedenhankinnasta ja toimintaan liittyvistä investoinneista.

Selvityksen mukaan juuri nyt Tampereen vedentuotannon kapasiteetti on riittävää, vaikka toinen nykyisistä Kaupinojan tai Ruskon päävedenottamoista olisi pois käytöstä. Vahvuutena pidetään myös kahta erillistä vedenottovesistöä, useita pohjavedenottoamoita, maantieteellisesti hajautettuja vesilähteitä, rengasmaista vedenjakelua ja ympärivuorokautista varallaoloa vuoden jokaisena päivänä. Kehityskohteiksi selvityksessä nostetaan mm. pintaveden suuri osuus (72 %) raakavesilähteenä ja vedentuotannon keskittymisen Itä-Tampereelle.

Tilanne muuttuu, kun ajassa mennään noin 20 vuotta eteenpäin. Selvityksen mukaan väestönkasvun ja uusien työpaikkojen ansiosta Tampereella arvioidaan vuonna 2040 tarvittavan 28 prosenttia enemmän vettä kuin nyt. Kasvavan tarpeen kattaminen edellyttää lisäveden hankintaa varsinkin maksimikulutustilanteissa silloin, kun Kaupinojan tai Ruskon vedenottamoista toinen on pois käytöstä. Vuonna 2040 nykyinen laituskapasiteetti ei ole riittävällä tasolla vuorokausikulutuksella tai maksimikulutuksella arvioituna Tampereen ja lähikuntien vedentarpeen kattamiseen, jos toinen päävedenottamoista on pois käytöstä.

Ruskon laitos on saneerausiässä ja edessä on laaja saneerausohjelma 2020-luvun loppuvuosille. Osa Ruskon latteista, putkista, instrumentoinnista ja sähköjärjestemistä on alkuperäisiä 1970-luvulta. Ruskon vedenottamon rakennus on pääosin tyydyttävässä kunnossa, mutta sen laitteissa ja putkissa on monin paikoin vuotoja. Rusko käyttää Roineen pintavettä ja Roineen raakavesipumppaamon koneiston ja putkiston saneeraus on vuorossa 2031.

Selvityksessä tarkastellaan pitkän tähtäimen vedenhankinnan vaihtoehtoina Tavasen tekopohjavesihanketta ja Ruskon nykyisen vedenottamon kehittämistä eli laajentamista ja saneerausta. Selvityksessä todetaan, että muut vaihtoehdot edellyttäisivät pitkäaikaista suunnittelua ja lupaprosesseja.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Nyt valmistuneen selvityksen mukaan aiemmassa vuonna 2020 tehdyssä vedentarvearviossa on käytetty alalla yleisesti käytössä olevia laskentaperusteita.

Tavasen tekopohjavesihankkeen sadan vuoden kokonaiskustannukset ovat 0,20 euroa/vesikuutiometri. Tekopohjavesilaitoksen tuotantoa voidaan hetkellisesti kasvattaa poikkeustarpeita varten, mutta sen investointikustannukset ovat suuremmat kuin Ruskon ja sen lupaprosessi on kesken. Lupien saaminen on suurin riskitekijä hankkeen toteutumiselle.

Selvityksen mukaan Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisen kokonaiskustannukset sadassa vuodessa ovat 0,42 euroa /vesikuutiometri. Ruskon elinkaarikustannukset ovat suuremmat kuin Tavasessa, nykyisen laitoksen saneerauksen kustannusvaraus on riskitekijä, saneeraus ja laajennus ovat vaativa suunnittelu- ja rakennuskohde ja saneerauksen aikana vedenjakelua ei pystytä toteuttamaan täydellä kapasiteetilla. Lisäksi Ruskon toiminnasta muodostuva jätevesimäärä ja siitä aiheutuvat kustannukset ovat suuret. Toisaalta Ruskon vedenottolupa Roineesta tarvittavalle kapasiteetille on olemassa.

Elinkaarikustannusten ero muodostuu mm. Tavasen tulevien vuosikymmenien alhaisimmista saneeraus- ja käyttökustannuksista. Ruskon toimintaan tarvittavat kemikaalit ja prosessissa syntyvät jätevedet maksavat huomattavasti enemmän kuin Tavasessa. Tekopohjavesihankkeen energiakustannukset taas ovat suuremmat kuin Ruskon laitoksen, koska Tavase kuluttaa vuodessa noin 4 000 MWh enemmän energiaa kuin saneerattu Ruskon laitos.

Selvityksessä listataan myös hankkeiden ympäristönäkökohtia edellä mainitun energiankulutuksen lisäksi. Tavasen hiilijalanjälki tuotettua vesikuutiometriä kohden on pienempi kuin Ruskossa tuotetulla vedellä. Tavasen veden jälkikäsittelyssä käytetään kolmea prosessikemikaalia, mutta Ruskossa viittä kemikaalia ja aktiivihiihtä. Tavasen prosessissa ei synny jätevesiä tai lietettä. Järvirooska siivilöidään raakavedenpumppeuksissa. Ruskon laitoksen puhdistusprosessissa syntyy lietettä ja suodatinten huuhteluvesiä noin kaksi miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Tavasen siirtolinja sijoittuu osittain vesistöön ja rakentamisen aikana työllä voi olla vesistövaikutuksia. Lisäksi laitos sijoittuu osittain Natura- ja luonnonsuojelualueelle, kun Ruskon saneerauksella ei ole vaikutuksia Natura- tai luonnonsuojelualueella. Ruskon saneerauksella ei ole vesistövaikutuksia.

Vaihtoehtojen tarkastelun ja vertailun perusteella Sweco Infra & Rail Oy:n työssä toteutettavaksi suositeltava vaihtoehto on Tavasen tekopohjavesilaitos.

Tavasen lupaprosessi on kesken. Vaasan hallinto-oikeuden 13.12.2021 antamaan Kangasalaa koskevaan päätökseen on haettu valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Vaasan hallinto-oikeuden 16.6.2022

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

antamaan Pälkäneen tuotantoaluetta koskevaan päätökseen on haettu valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Tampereen Veden johtokunta on käsitellyt asiaa uudestaan 6.9.2022 merkiten tiedoksi Sweco Infra & Rail Oy:n laatiman pitkän tähtäimen selvityksen Tampereen kaupungin vedenhankinnasta ja toimintaan liittyvistä investoinneista.

Tampereen Kaupungin omistajaohjaus ja konsernijaosto on pyytänyt syyskuussa 2022 Tampereen Veden liikelaitoksen johtokunnalta kannanottoa ja näkemystä Tampereen Veden pitkän tähtäimen suunnitelmaan Tampereen Kaupungin vedenhankinnasta ja investointivaihtoehdoista. Tampereen Vesi liikelaitoksen kannanottoa pidetään välttämättömänä, jotta päätöksentekijöillä on käytössään sekä Tampereen Veden asiantuntemus että johtokunnan kanta asiaan.

Tiedoksi

Arto Vuojolainen, Sami Suojanen

Kokouskäsitely

Toimitusjohtajan varahenkilö tekninen johtaja Jouni Hyypiä oli paikalla asian käsittelyn ajan ja esitteli tämän asian. Jouni Hyypiä saapui kokoukseen klo 17:57.

Asian käsittelyn kuluessa Johanna Wäre ehdotti, että asia jätetään pöydälle:

Tampereen kaupungin omistajaohjaus ja konsernijaosto on pyytänyt syyskuussa 2022 Tampereen Veden liikelaitoksen johtokunnalta kannanottoa ja näkemystä Tampereen Veden pitkän tähtäimen suunnitelmaan Tampereen Kaupungin vedenhankinnasta ja investointivaihtoehdoista ja pitänyt kannanottoa välttämättömänä. Kannanotolle ja näkemyksen antamiselle ei ole tarvittavia edellytyksiä. Edellytykset ovat olemassa vasta sen jälkeen, kun johtokunnalla on tiedot korkeimman hallinto-oikeuden lainvoimaisista päätöksistä Tavase Oy:n lupahakemuksista, tieto uuden Ruskon pintavesilaitoksen rakentamisen vaihtoehdon selvityksestä ja johtokunta on saanut lisätietoja Tampereen Veden liikelaitokselta Tavase Oy:n suunnitelmista sekä vedenhankinnan tilastoista. Lisäksi YVA on vuodelta 2003, se on liian vanha päätöksenteon tueksi.

Puheenjohtaja tiedusteli pöydällepanoehdotuksen samaa kannatusta ja totesi sen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Esteellisyys

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Petri Jokela ilmoitti olevansa esteellinen asian käsittelyyn, koska Jokela on Tavase Oy:n toimitusjohtaja. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 §:n 1 momentin 5) kohdan perusteella. Jokela poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Nähtävänä Tampereen kaupungin internetsivuilla www.tampere.fi 13.12.2022.

Päätöksen ote on lähetetty sähköpostilla 13.12.2022 päätöksessä näkyvän jakelun mukaisesti.

Muutoksenhakuviranomainen

Päätökseen ei voi hakea muutosta.

Tampere
13.12.2022

Kaisa Kovaniemi
Johdon assistentti

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§106

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työsopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)